

Auteur:

Melinda Gouma-Boudewijn (43) is werkzaam als Begeleider Passend Onderwijs bij het Samenwerkingsverband Drechtsteden PO-VO en zij is specialist op het gebied van begeleiding van zieke leerlingen. Binnen haar samenwerkingsverband is zij verantwoordelijk voor een aantal arrangementen ten behoeve van leerlingen met een chronische aandoening. Naast haar werk is zij moeder van drie kinderen (16, 14 en 7), waarvan de oudste twee een chronische aandoening hebben. Haar dochter werd op 11 jarige leeftijd gediagnosticeerd met colitis ulcerosa. Melinda heeft zelf ook colitis ulcerosa. Vanuit haar privé- en werkervaring neemt zij je mee in de wereld van Passend Onderwijs en het hebben van een chronische aandoening binnen het onderwijs.

Passend Onderwijs

Sinds augustus 2014 is de Wet op Passend Onderwijs van kracht geworden. Het doel van passend onderwijs is dat alle leerlingen een passende plek binnen het onderwijs vinden. Hierdoor hebben scholen zorgplicht gekregen en moeten zij leerlingen extra ondersteuning aanbieden indien zij dit nodig hebben. Dit kan op de eigen school zijn, maar ook op een andere school binnen het samenwerkingsverband of binnen het speciaal (voortgezet) onderwijs. Uit onderzoek blijkt echter dat leerlingen met IBD vaker afstromen naar een lager schoolniveau of blijven zitten dan leerlingen zonder een chronische aandoening. Leerlingen met IBD geven met regelmaat aan onvoldoende begeleiding te krijgen op school. De oorzaak hiervan ligt mede in onvoldoende kennis over IBD en de ondersteuningsbehoeften van deze leerlingen op de school, maar het bieden van begeleiding is mede afhankelijk van de organisatiestructuur van de school en het samenwerkingsverband.

Samenwerkingsverbanden

Een samenwerkingsverband bestaat uit een aantal scholen die samen een regio vormen. Binnen een samenwerkingsverband hebben scholen afgesproken volgens welk verdeelmodel zij werken en hoe de financiering geregeld is. Er worden richtlijnen opgesteld over de invulling van de basis- en extra ondersteuning. Iedere school heeft hiermee een verplichte basisondersteuning. Wanneer dit echter onvoldoende is voor een leerling, dan kan een leerling ondersteuning krijgen vanuit de extra ondersteuningsmiddelen van het samenwerkingsverband. Landelijk zijn er echter verschillen tussen samenwerkingsverbanden zowel door het gekozen verdeelmodel als door de invulling van de ondersteuningsniveaus. Wat bij het ene samenwerkingsverband onder basisondersteuning wordt verstaan, wordt bij een ander samenwerkingsverband mogelijk onder extra ondersteuning verstaan.

Basis- en voortgezet onderwijs

Niet alleen tussen samenwerkingsverbanden zijn er verschillen, maar ook tussen scholen binnen eenzelfde samenwerkingsverband. De invulling van de ondersteuningsniveaus verschillen onderling evenals de zorgstructuur van de scholen en de kwaliteit en expertise van het team.

Basisonderwijs

Binnen het basisonderwijs zien we dat de lijnen vaak kort zijn. De leerkracht ziet de leerling veel en kent deze goed. De intern begeleider adviseert en coördineert de extra ondersteuning. Vanuit het

samenwerkingsverband zijn vaak onderwijsspecialisten betrokken om mee te denken en adviseren over de inzet van arrangementen voor extra ondersteuning of om begeleiding te bieden. In een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) wordt de extra ondersteuning van de leerling beschreven. Ouders en leerling hebben hierbij instemmingsrecht. De school moet met ouders en leerling de extra begeleiding bespreken en in overleg afstemmen.

Voorgezet onderwijs

Binnen het voortgezet onderwijs zijn de zorgstructuren meestal complexer. De grootte van de school speelt hierbij een rol, maar ook het aantal docenten dat betrokken is bij een leerling. Een goede zorgstructuur binnen een school is hierbij van groot belang. De mentor neemt vaak een centrale rol in. De zorgcoördinator binnen de school coördineert en adviseert omtrent de extra begeleiding. Ook hier zijn begeleiders of consultants passend onderwijs vanuit het samenwerkingsverband vaak betrokken bij de advisering omtrent extra ondersteuning van de leerlingen of begeleiding van hen. Aangezien vele docenten betrokken zijn en docenten leerlingen slechts enkele uren per week zien, zijn goede communicatielijnen binnen de school belangrijk. Uit onderzoek is immers gebleken dat onvoldoende communicatie over de ondersteuningsbehoeften van een leerling met IBD kan leiden tot blijven zitten of afstromen.

Arrangementen

Voor ouders kan het dus lastig zijn om goed in te schatten welke ondersteuning de school biedt. Elke school heeft echter een schoolondersteuningsprofiel (SOP). Hierin staat beschreven wat de school biedt op basis- en op extra ondersteuningsniveau. Ouders kunnen dit document inzien om inzicht te krijgen welke ondersteuning de school biedt. Tevens kunnen ouders bij het samenwerkingsverband advies inwinnen of informatie opvragen over de ondersteuningsmogelijkheden binnen het samenwerkingsverband. Elke school binnen het Samenwerkingsverband Drechtsteden PO-VO heeft een bedrag voor individuele arrangementen binnen hun extra ondersteuningsniveau beschikbaar, zodat iedere leerling die extra ondersteuning nodig heeft, dit ook kan krijgen.

Naast individuele arrangementen vanuit de extra ondersteuning van de school bestaan er ook bovenschoolse arrangementen. Binnen het Samenwerkingsverband Drechtsteden PO-VO is het bijvoorbeeld mogelijk om een arrangement aan te vragen waar alle scholen in het samenwerkingsverband gebruik van kunnen maken. Voor leerlingen met een chronische aandoening is er sinds vorig schooljaar een arrangement AV1. Leerlingen die veel lessen missen, kunnen thuis middels een robot, de AV1, de lessen in de klas volgen. Daarnaast is dit schooljaar gestart met een arrangement Thuisonderwijs. Leerlingen met een chronische aandoening die veel verzuim hebben of volledig thuiszitten en achterstand hebben opgelopen, kunnen van dit arrangement gebruik maken en thuis les krijgen van een docent uit een speciale thuisdocentenpool. Naast deze arrangementen is het eveneens mogelijk voor de scholen binnen dit samenwerkingsverband om advies van een specialist op het gebied van langdurig zieke leerlingen aan te vragen.

Helaas geldt bovenstaande niet voor de situatie in ieder samenwerkingsverband. Dit is mede afhankelijk van het financieringsmodel dat is afgesproken.

MBO onderwijs

Leerlingen zijn tot hun 18^e jaar verplicht om een startkwalificatie te halen. Dit houdt in dat zij een diploma op minimaal MBO niveau 2, havo of vwo behalen. Een overstap maken van het voortgezet onderwijs naar het MBO is voor iedere leerling een grote stap, maar voor een leerling met IBD kan dit een extra uitdaging zijn. Op het MBO wordt veel meer van de zelfstandigheid van leerlingen gevraagd dan op het voortgezet onderwijs. Waar ouders in het voortgezet onderwijs nog een belangrijke rol

innemen, is dat op het MBO een stuk minder. Een leerling met IBD zal mogelijk ondersteuning nodig hebben. In het ondersteuningsaanbod van de MBO school staat beschreven welke ondersteuning zij kunnen bieden. Afspraken over ondersteuning worden vastgelegd in de onderwijsovereenkomst. Op de middelbare school krijgen leerlingen loopbaanoriëntatie en -begeleiding aangeboden (LOB) om hen te helpen bij hun studiekeuze. Deze begeleiding neemt meestal niet fysieke beperkingen mee in het keuzeprocess. Voor leerlingen met IBD kan hun ziekte mogelijk wel van invloed zijn op hun studiekeuze. Sinds dit schooljaar is het binnen het Samenwerkingsverband Drechtsteden PO-VO mogelijk dat leerlingen met een chronische aandoening een extra studiekeuzetest van Icares doen. Deze test kan via de zorgcoördinator aangevraagd worden en zorgt ervoor dat de talenten, competenties en interesses van de leerling gekoppeld worden aan de fysieke beperkingen. Hierdoor krijgt de leerling een beter beeld of de favoriete beroeps- of studiekeuze belemmeringen oplevert in relatie tot hun ziekte. Indien de leerling weet dat hij ondersteuning nodig gaat hebben tijdens zijn MBO opleiding, dan doet hij er goed aan om vooraf een gesprek aan te vragen bij het team Passend Onderwijs op de MBO school van zijn keuze.

Advies

Bij de keuze voor een school doen ouders er goed aan om zich te laten informeren over de ondersteuningsniveaus en zorgstructuur van de school. Een gesprek met een zorgcoördinator of intern begeleider is verstandig als al duidelijk is dat de leerling met IBD ondersteuning nodig heeft. Kan deze school dit bieden?

Op de website van een samenwerkingsverband is informatie te vinden over hoe passend onderwijs geboden wordt binnen het samenwerkingsverband. Zijn er speciale arrangementen voor zieke leerlingen mogelijk of zijn er specialisten op het gebied van begeleiding van zieke leerlingen aanwezig? Informatie van andere ouders met kinderen met ondersteuningsbehoeften op die school kan ook heel waardevol zijn. Hoe ervaren zij de begeleiding en de contacten op school? Via de ouderraad van een school kan dit mogelijk nagevraagd worden.

Indien je al op een school zit en IBD krijgt, dan is het belangrijk om goed met elkaar in gesprek te gaan én te blijven. Neem hierin zelf een actieve houding aan. Jij als ouder kent je kind immers het beste en een wat oudere leerling kan zelf goed aangeven wat hij nodig heeft. Met regelmaat evalueren hoe het met de leerling gaat, is erg belangrijk gedurende de hele schoolperiode. Verzuim kan er soms insluipen en een achterstand is, zeker op de middelbare school, snel opgelopen. Het is goed om vinger aan de pols te houden, aangezien IBD een wisselend verloop kent. School, ouders en de leerling zijn hierin partners en delen de verantwoordelijkheid voor het einddoel; het behalen van een diploma.

Auteur: Melinda Gouma-Boudewijn